

Kaldıraçlı Alım Satım İşlemleri fark kontratlarının vergilendirilmesi hk.

Belge türü	Özelge
Kanun	GELİR VERGİSİ KANUNU
Özelge no	E-62030549-120[Geç.67-2022]-1052786
Tarih	20.09.2022

T.C.

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI

İstanbul Vergi Dairesi Başkanlığı

Gelir Kanunları Gelir Ve Kurumlar Vergileri Grup Müdürlüğü

Sayı : E-62030549-120[Geç.67-2022]-1052786

20.09.2022

Konu : Kaldıraçlı Alım Satım İşlemleri fark kontratlarının vergilendirilmesi hk.

İlgi : .../.../..... tarih ve evrak kayıt numaralı özelge talep formu.

İlgide kayıtlı özelge talep formunuzun incelenmesinden; 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu hükümleri uyarınca sermaye piyasası faaliyetleri ile iştigal eden Kurumunuzun, bu kapsamda aracılık ettiği yabancı hisse senetleri ve hisse senetleri endekslerine dayalı fark kontratlarının, Gelir Vergisi Kanununun geçici 67 nci maddesi hükümleri uyarınca,

-Değişken getirili menkul kıymetler sınıfında olup olmadığı,

-Değişken getirili menkul kıymetler sınıfında olması durumunda yabancı hisse senedi ve hisse senetleri endekslerine dayalı fark kontratlarından doğan kar veya zararın, değişken getirili menkul kıymetler sınıfında olan ve Borsa İstanbul'da işlem gören hisse senetleri, hisse senedi ve hisse senedi endeksine dayalı vadeli işlem ve opsiyon sözleşmelerinden doğan kar veya zarara mahsup edilip edilemeyeceği,

-Söz konusu kıymetlerin diğer menkul kıymetler ve diğer sermaye piyasası araçları sınıfında değerlendirilmesi halinde ise başta emtia, altın, petrol ve döviz dayalı fark kontratları ile aynı sınıfta değerlendirilen diğer menkul kıymetlerden doğan kar veya zararlara mahsup edilip edilemeyeceği

hususlarında görüş talep edildiği anlaşılmış olup, konu hakkında Başkanlığımız görüşüne aşağıda yer verilmiştir.

193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun geçici 67 nci maddesinin;

- (1) numaralı fıkrasında;

"1) Bankalar ve aracı kurumlar takvim yılının üçer aylık dönemleri itibarıyla;

a) Alım satımına aracılık ettikleri menkul kıymetler ile diğer sermaye piyasası araçlarının alış ve satış bedelleri arasındaki fark,

b) Alımına aracılık ettikleri menkul kıymet veya diğer sermaye piyasası araçlarının itfası halinde alış bedeli ile itfa bedeli arasındaki fark,

c) Menkul kıymetlerin veya diğer sermaye piyasası araçlarının tahsiline aracılık ettikleri dönemsel getirileri (herhangi bir menkul kıymet veya diğer sermaye piyasası aracına bağlı olmayan),

d) Aracılık ettikleri menkul kıymet veya diğer sermaye piyasası araçlarının ödünç işlemlerinden sağlanan gelirler

Üzerinden % 15 oranında vergi tevkifatı yaparlar.

...

Üç aylık dönem içerisinde aynı türden menkul kıymet veya diğer sermaye piyasası aracı ile ilgili olarak birden fazla alım satım işlemi yapılması halinde tevkifatın gerçekleştirilmesinde bu işlemler tek bir işlem olarak dikkate alınır. Aynı türden menkul kıymet veya diğer sermaye piyasası aracı alım satımından doğan zararlar takvim yılı aşılmamak kaydıyla izleyen dönemlerin tevkifat matrahından mahsup edilir. Döviz, altına veya başka bir değere endeksli menkul kıymet veya diğer sermaye piyasası aracının alış ve satış bedeli olarak işlem tarihindeki Yeni Türk Lirası karşılıkları esas alınarak tevkifat matrahı tespit edilir. Menkul kıymet ve diğer sermaye piyasası aracının yabancı bir para cinsinden ihraç edilmiş olması halinde ise tevkifat matrahının tespitinde kur farkı dikkate alınmaz.

..."

- (13) numaralı fıkrasında;

"Bu maddede geçen menkul kıymet ve diğer sermaye piyasası aracı ifadesi, özel bir belirleme yapılmadığı sürece Türkiye'de ihraç edilmiş ve Sermaye Piyasası Kurulunca kayda alınmış ve/veya Türkiye'de kurulu menkul kıymet ve vadeli işlem ve opsiyon borsalarında işlem gören menkul kıymetler

veya diğer sermaye piyasası araçları ile kayda alınmamış olsa veya menkul kıymet ve vadeli işlem borsalarında işlem görmese dahi Hazinece veya diğer kamu tüzel kişilerince ihraç edilecek her türlü menkul kıymet veya diğer sermaye piyasası aracını ifade eder.

Bankaların ve aracı kurumların taraf olduğu veya bunlar aracılığıyla yapılan; belirli bir vadede, önceden belirlenen fiyat, miktar ve nitelikte, ekonomik veya finansal göstergelere dayalı olarak düzenlenenler de dahil olmak üzere, para veya sermaye piyasası aracını, malı, kıymetli madeni ve döviz alım, satım, değiştirme hak ve/veya yükümlülüğünü veren vadeli işlem ve opsiyon sözleşmeleri ile döviz, kıymetli madenler ve Sermaye Piyasası Kurulunca belirlenen diğer varlıklar üzerine yapılan kaldıraçlı işlemlere ilişkin sözleşmeler bu madde uygulamasında diğer sermaye piyasası aracı addolunur."

hükümleri yer almaktadır.

Öte yandan, 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanununun "Kısaltmalar ve Tanımlar" başlıklı 3 üncü maddesinde, döviz ve kıymetli madenler ile Sermaye Piyasası Kurulunca belirlenecek diğer varlıklar üzerine yapılacak kaldıraçlı işlemlerin türev araç sayılacağı hüküm altına alınmıştır.

Yatırım Hizmetleri ve Faaliyetleri İle Yan Hizmetlere İlişkin Esaslar Hakkında Tebliğin (III-37.1) 25/A maddesinde ise fark kontratlarının Sermaye Piyasası Kurulunun diğer düzenlemelerindeki tanımlamalarından bağımsız olarak Tebliğ hükümleri kapsamında türev araç olarak kabul edileceği, tezgah üstünde gerçekleştirilen fark kontratlarının Tebliğde yer alan kaldıraçlı alım satım işlemlerine ilişkin hükümlere tabi olacağı açıklamalarına yer verilmiştir.

Konuyla ilgili olarak 19/1/2012 tarihli ve 28178 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 282 seri numaralı Gelir Vergisi Genel Tebliği'nin "7. Diğer Hususlar" başlıklı bölümünde;

"...

7.3. Geçici 67 nci maddenin (1) numaralı fıkrasına göre, üç aylık dönem içerisinde aynı türden menkul kıymet veya diğer sermaye piyasası aracı ile ilgili olarak birden fazla alım-satım işlemi yapılması halinde

tevkifatın gerçekleşmesinde bu işlemler tek bir işlem olarak dikkate alınacak olup, aynı tür menkul kıymet ve diğer sermaye piyasası araçlarının gruplandırılmasında esas alınmak üzere;

I.Sabit getirili menkul kıymetler,

II.Değişken getirili menkul kıymetler,

III. Diğer sermaye piyasası araçları,

IV.Yatırım fonları katılma belgeleri ve yatırım ortaklıkları hisse senetleri

adları altında dört sınıf ihdas edilmişti. Bu Tebliğ ile "III. Diğer sermaye piyasası araçları" sınıfı, "III. Diğer menkul kıymetler ve diğer sermaye piyasası araçları" olarak değiştirilmiştir.

Geçici 67 nci madde kapsamında aynı tür menkul kıymet ve diğer sermaye piyasası aracı işlemleriyle ilgili olarak ortaya çıkan ve bir takvim yılı aşlmamak kaydıyla izleyen üçer aylık dönemlere devri öngörülen zararların mahsubu açısından önem taşıyan bu sınıflandırmaya göre, menkul kıymetlere bağlı olarak yapılan vadeli işlem ve opsiyon sözleşmeleri menkul kıymetin dahil olduğu sınıf içinde değerlendirilecek, menkul kıymete bağlı olmaksızın yapılan işlemler ise "III. Diğer menkul kıymetler ve diğer sermaye piyasası araçları" sınıfı kapsamında değerlendirilecektir.

Bu kapsamda, hisse senedi ve hisse senedi endekslerine dayalı olarak yapılan vadeli işlem ve opsiyon sözleşmeleri ile İstanbul Menkul Kıymetler Borsasında işlem gören hisse senedi ve hisse senedi endekslerine dayalı olarak ihraç edilen aracı kuruluş varantları hisse senetlerinin dahil olduğu değişken getirili menkul kıymetler sınıfında değerlendirilecektir.

Öte yandan, hisse senedi ve hisse senedi endeksleri dışında bir dayanak varlığına bağlı varantlar söz konusu gruplandırmada III. sınıf kapsamında değerlendirilecektir."

açıklamalarına yer verilmiştir.

Yukarıda yer alan hüküm ve açıklamalar çerçevesinde; Gelir Vergisi Kanununun geçici 67 nci maddesi hükmü gereği yabancı hisse senetleri ve hisse senetleri endekslerine dayalı fark kontratları Türkiye'de ihraç edilmiş ve Sermaye Piyasası Kurulunca kayda alınmış ve/veya Türkiye'de kurulu menkul kıymet ve vadeli işlem ve opsiyon borsalarında işlem görmeyen nitelikte varlıklar olduğundan, bu kıymetlerin hisse senetlerinin dahil olduğu değişken getirili menkul kıymetler sınıfında değerlendirilmesi mümkün bulunmamaktadır.

Bu bağlamda, yabancı hisse senedi ve hisse senedi endekslerine dayalı fark kontratlarının "*III. Diğer menkul kıymetler ve diğer sermaye piyasası araçları*" sınıfında değerlendirilmesi gerekmekte olup, menkul kıymet dışında başka kıymetler üzerine yapılan fark kontratları ve aynı sınıfta yer alan menkul kıymet ve diğer sermaye piyasası araçları da dikkate alınmak suretiyle kar zarar mahsubu işlemlerinin gerçekleştirilmesi mümkün bulunmaktadır.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

(*) Bu Özelge 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 413.maddesine dayanılarak verilmiştir.

(**) İnceleme, yargı ya da uzlaşmada olduğu halde bu konuya ilişkin olarak yanlış bilgi verilmiş ise bu özelge geçersizdir.

(***) Talebiniz üzerine tayin edilmiş olan bu özelgeye uygun işlem yapmanız hâlinde, bu fiilleriniz dolayısıyla vergi tarh edilmesi icap ederse, tarafınıza vergi cezası kesilmeyecek ve tarh edilen vergi için gecikme faizi hesaplanmayacaktır.

Bu metin Mevzuat Bankası (mevzuat.vergibulustayi.com) aracılığıyla gib.gov.tr arşivinden alınmıştır. Resmî işlemlerde Resmî Gazete metni esastır. — 12.09.2026